

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Барського Михайла Віталійовича
«Стратегічне управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дослідження

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної науково-прикладної проблеми – формуванню системи стратегічного управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання (ГЛП) в умовах зростаючої невизначеності, геополітичної нестабільності та цифрової трансформації економіки.

Сучасні виклики, зокрема порушення глобальних логістичних потоків, воєнні ризики, санкційні обмеження, кіберзагрози та структурна перебудова світової торгівлі, зумовлюють необхідність переходу від реактивного до проактивного стратегічного управління. У цьому контексті дисертаційна робота орієнтована на усунення структурних проблем ланцюгів постачання, які загострилися як у період пандемії, так і внаслідок повномасштабної війни в Україні. Для українських компаній, інтегрованих у глобальні ланцюги створення вартості, ці виклики набувають особливого значення та вимагають системного вдосконалення процесів управління ризиками.

Тема дослідження відображає ключові наукові тенденції у сфері стратегічного менеджменту та управління стійкістю ланцюгів постачання, що підтверджує її важливість і актуальність.

2. Ступінь наукової обґрунтованості результатів

Ступінь наукової обґрунтованості отриманих результатів визначається використанням сучасних теоретичних положень у сфері стратегічного менеджменту та управління ланцюгами постачання, застосуванням адекватного методичного інструментарію, а також використанням актуальних і достовірних джерел інформації.

Методологічною основою дослідження є поєднання системного підходу, стратегічного аналізу, інструментів ризик-менеджменту та кількісних методів оцінювання.

У роботі використано:

- кореляційний аналіз впливу макроекономічних чинників на індекс ефективності логістики (LPI);
- інтегрований підхід, що поєднує модель SCOR із розрахунком пріоритетного числа ризику (RPN);
- радарний метод інтегрального оцінювання стратегічних альтернатив;
- сценарне моделювання;
- елементи цифрової аналітики (AI/ML, IoT, блокчейн).

Автор продемонстрував здатність до комплексного аналізу проблеми, логічно структурував дослідження та послідовно перейшов від теоретичних аспектів до формування прикладного інструментарію.

Отримані результати є системно узгодженими, взаємопов'язаними та підтверджуються проведеними розрахунками, що свідчить про їх наукову обґрунтованість і практичну цінність.

3. Наукова новизна дослідження

Наукова новизна дослідження полягає в адаптації та впровадженні цифрових інструментів (AI/ML, блокчейн) у модель стратегічного управління ризиками глобальних ланцюгів постачання з урахуванням специфіки діяльності українських малих і середніх підприємств.

У роботі:

вперше:

- розроблено уніфіковану модель системи стратегічного управління ризиками, адаптовану до обмежених ресурсів малих та середніх підприємств у глобальних ланцюгах постачання;

удосконалено:

- алгоритм стратегічного аналізу ланцюгів постачання на рівні підприємства, що базується на інтеграції SWOT-аналізу та оцінки логістичного потенціалу;

- методику системного аналізу ризиків у межах моделі SCOR, яку доповнено розрахунком пріоритетного числа ризику (RPN) та використанням діаграми Парето;

- адаптивну концептуальну модель стратегічного управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання, що ґрунтується на інтеграції етапів ідентифікації, аналізу вразливості, сценарного прогнозування, стратегічного планування та управління змінами;

дістали подальшого розвитку:

- термінологічно-понятійний апарат теорії менеджменту в частині визначення категорій «стратегічна стійкість ГЛП» та «гнучкість ГЛП»;

- наукові положення щодо стратегічного партнерства у ГЛП;

- науковий підхід до класифікації логістичних ризиків у ГЛП;

- методичний підхід до оцінювання стану та тенденцій розвитку світового ринку логістичних послуг.

4. Теоретичне та практичне значення

Теоретичне значення дослідження полягає у розвитку концептуальних засад інтеграції стратегічного менеджменту та управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання.

Практичне значення підтверджено:

- впровадженням результатів у діяльність підприємства (ТОВ «МЦ Баухемі»);

- використанням результатів у навчальному процесі Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

- створенням практично орієнтованої дорожньої карти для підтримки безперервності бізнес-процесів.

Розроблена модель стратегічного управління ризиками глобальних ланцюгів постачання має концептуально завершений характер і може бути адаптована до різних секторів економіки. Результати можуть бути використані логістичними компаніями, малими та середніми підприємствами, консалтинговими структурами та органами управління при формуванні політики стійкого логістичного розвитку в умовах мінливого глобального середовища. Покроковий план може бути безпосередньо використаний українськими малими та середніми підприємствами для забезпечення безперервності бізнесу.

5. Відповідність спеціальності

Дисертаційна робота повністю відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», оскільки досліджує:

- стратегічні аспекти управління;
- організаційно-економічні механізми діяльності компаній;
- прийняття управлінських рішень в умовах ризику;
- адаптивні моделі управління підприємством.

У дослідженні логістична проблематика розкрита в управлінському вимірі, а не лише технічному. Водночас варто відзначити ґрунтовний аналіз зовнішніх факторів, що впливають на логістичну ефективність України, та позитивно оцінити запропоновану п'ятирівневу адаптивну модель, котра охоплює процес від етапу ідентифікації до управління стратегічними змінами в компанії.

6. Повнота викладу результатів у публікаціях

Основні результати дисертаційного дослідження відображені у 18 наукових працях, зокрема у фахових виданнях України та одному виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus. Результати апробовано на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Публікаційна активність здобувача відповідає встановленим вимогам.

7. Зауваження до дисертації

Рекомендується розширити характеристику витрат на впровадження блокчейн-технологій в управління компанією та порівняти їх із витратами на традиційні ERP-рішення.

Потребує уточнення підхід до оцінювання економічної ефективності цифрових рішень у запропонованій моделі в частині визначення впливу цифрових інструментів на результати діяльності компанії.

Підрозділ 3.2 потребує більш детального розкриття соціального виміру ризиків у логістичних альянсах.

Перспективним напрямом удосконалення роботи є більш системна інтеграція міжнародних стандартів (ISO 31000, ISO 22301) у структуру авторської моделі.

Практична апробація результатів здійснена на прикладі окремих підприємств, що є безумовною перевагою роботи, проте розширення емпіричної бази дозволило б підвищити рівень достовірності та узагальнення запропонованих рекомендацій.

Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та можуть бути використані в подальших науково-практичних дослідженнях.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Барського Михайла Віталійовича є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення для розвитку стратегічного управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання.

Зміст дисертації, якість теоретичних досліджень, математичного моделювання і отримані результати відповідають рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії та ОНП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент». Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (у чинній редакції).

Рівень актуальності, наукової новизни, обґрунтованості та практичної значущості отриманих результатів, а також застосування сучасних методів дослідження свідчать про відповідність дисертації та опублікованих наукових праць вимогам п.п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії...» (постанова КМУ № 44 від 12.01.2022 р.), що дає підстави рекомендувати роботу до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автора, Барського Михайла Віталійовича, – до присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

к.е.н., доцент, доцент

кафедри логістики

Державного університету

«Київський авіаційний інститут»

Лариса ІВАНЕНКО

